

**ЖИВУТЬ
НА СВІТІ
ДОБРІ
ЗВІРІ...**

ПЕРЕКЛАДИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СВІТЛАНИ КУЗЬМЕНКО

ІЛЮСТРАЦІЇ ВСЕВОЛОДА МАГАСА

*ЖИВУТЬ
НА СВІТІ
ДОБРИ
ЗВІРІ...*

Переклади з англійської мови Світлани Кузьменко
Ілюстрації Всеволода Магаса

Дякуємо Фундації ім. Тараса Шевченка
за частинне спонсорство цієї книжки.

Видання Організації Українок Канади
Торонто 1995

ДРУКАРНЯ БЕСКИД-МІКОС ГРАФІКС ЛТД., ТОРОНТО, ОНТАРІО, КАНАДА

*THE WORLD
OF
BIG-HEARTED
ANIMALS...*

Translated by Svitlana Kuzmenko

Illustrations by Vsevolod Magas

ISBN No. 1-895601-18-5

Published by Ukrainian Women's Organization of Canada

Toronto, 1995

PRINTED BY BESKYD-MIKOS GRAPHICS LTD., TORONTO, ON, CANADA

СЛОВО ПРО АВТОРА

У руки наших читачів даємо книжечку під заголовком ЖИВУТЬ НА СВІТІ ДОБРІ ЗВІРІ..., яка містить перекладені з англійської мови твори чотирьох із кращих американських письменників. Їхні імена – Катрін і Бирон Жаксон, д-р Сеусс, Жанет Крінслей та М. Бирк.

Переклади виконала поетеса й письменниця Світлана Кузьменко. Світлана Кузьменко є автором раніших видань для дітей, які дістали дуже схвальні рецензії від знавців дитячої літератури й виховників молоді. Деякі з цих творів були передруковані, чи вперше надруковані в Україні, як от: *Івасик і його абетка* (разом з ілюстраціями Мирона Левицького) – в журналі "Дніпро", ч. 1-2, 1991, Київ, *Великодушний олень* – в журналі "Соляшник", ч. 1-2, 1994, Київ. Інші дитячі книжечки Світлани Кузьменко – *Півникова пригода*, Об'єднання працівників літератури для дітей і молоді, Торонто, 1981, та книжка її перекладу з англійської мови казки М. Бирк *Казка з березового лісу*, Українська книжка, 1988 (Світлана Кузьменко також автор видань для дорослих, як от: збірки поезій – *Вічний проростень*, Слово, Торонто, 1981; *У сяйві променів*, Слово, Торонто, 1984; книжки оповідань *Новоталалаївські рефлексії*, Слово, Торонто, 1976 та багатьох поетичних і прозових творів розкиданих по журналах і газетах діаспори).

Світлана Кузьменко була довголітнім співробітником дитячого журналу "Веселка", вид. Українського Народного Союзу, а деякий час вела в ньому щомісячну дитячу сторінку під заголовком *Івась Мудрась*.

Усі перекладені в цьому виданні твори мають глибоке виховне спрямування, здорову мораль, легко й цікаво поданий сюжет для сучасної дитини. Головніші герої оповідань – тварини з гарними прикметами. Саме через це їм у житті щастить.

Дорогі діти! Читайте цю книжечку! Вона видана для Вас! Хай ця книжечка збагатить ваші почуття любови й пошани до всього, що гарне, гуманне, доброзичливе, повноцінне.

Ярослава Зорич

МІШКУВАТИЙ СЛОНИК

Щасливий маленький слоник танцював у джунглях. Він думав, що танцює прекрасно – один-два-три-туп. Та де б він тільки не тупнув – один-два-три, його великі ноги тупали так, що стрясали цілі джунглі. І де б він тільки не тупнув – перекидав дерево чи кущ. Отак танцюючи, він залишав за собою руїну, доки одного дня не зустрів паугу.

– І чого це ти розстрясаш на шматки джунглі! – гукнула пауга. Перед тим вона ніколи не бачила слона. – Між іншим, що ти за звір?

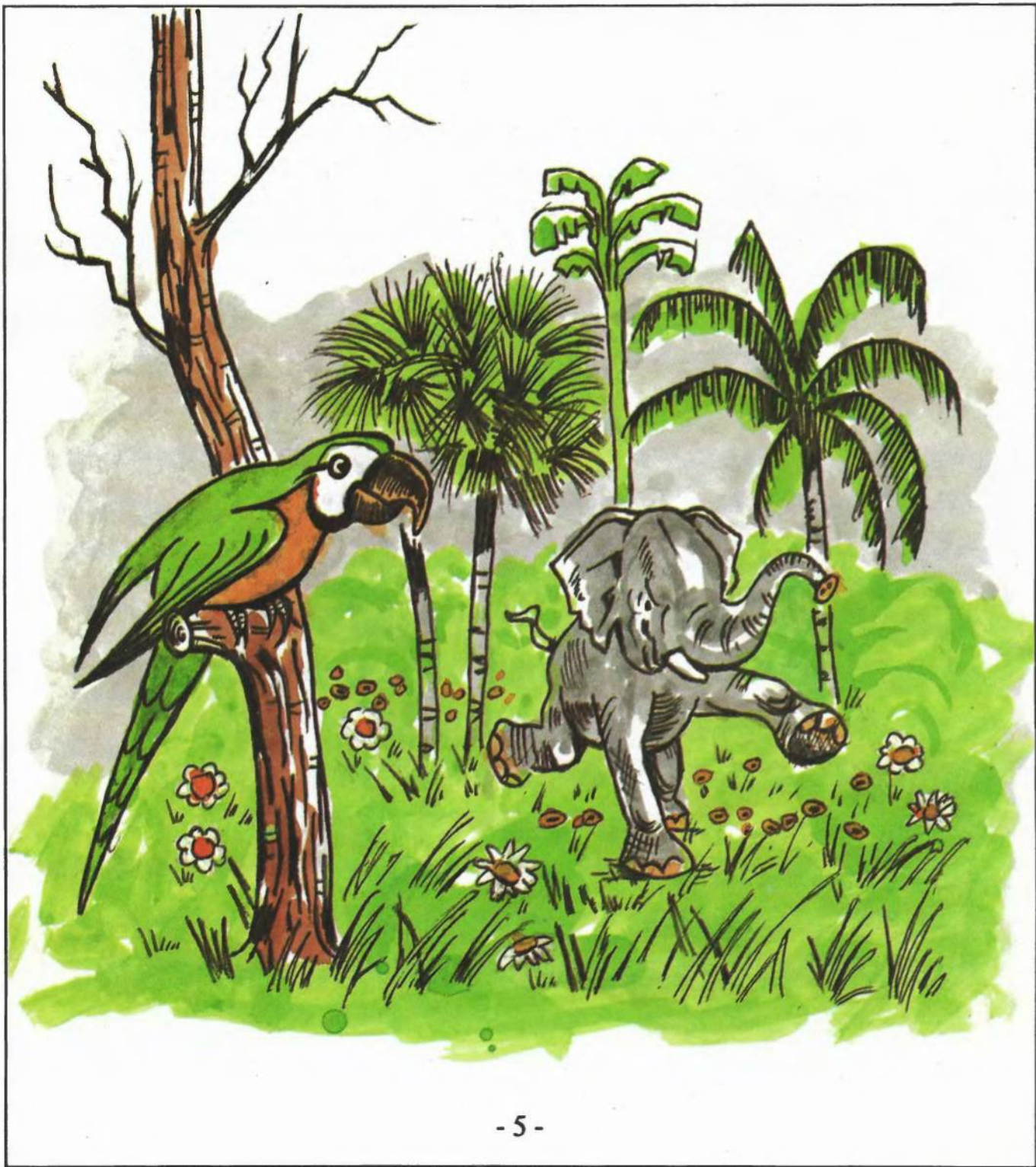
– Я не знаю, що я за звір. Живу в джунглях сам. Я танцюю і брикаю і називаю себе Сукі. Це ім'я гарно звучить і мені підходить. Чи не правда? – відповів маленький слоник.

– Можливо, відповіла пауга, – але, якщо це так, то це одна річ у тебе, що тобі підходить. Твої вуха для тебе завеликі, а твій ніс страшенно завеликий для тебе. І твоя шкура дуже, дуже завелика для тебе. Вона мішкувата й обвисла. Ти повинен себе називати Мішкуватий.

Сукі здіхнув. Його штани справді були досить поморщені.

– Я був би радий себе покращити, сказав він, – але я не знаю як. Що б мені зробити?

– Я цього не можу сказати. Я ніколи в житті не бачила нічого схожого на тебе! – відповіла пауга.

Маленький слоник спробував розгладити свою шкіру. Він потер її хоботом. Але це не допомогло.

Він підтягнув штанини своїх штанів, та вони зразу ж опустилися тузеньями зморшок.

Слоник був дуже огірчений, а папужин зухвалий сміх, звичайно, не поправив його настрою.

Якраз у цей час мимо проходив тигр. Це був прекрасний гладенький тигр. Його шкіра сиділа на ньому як рукавичка.

Сукі підбіг до нього і заговорив:

– Тигре, скажи мені, будь ласка, чому твоя шкіра так добре сидить на тобі! Папуга каже, що моя шкіра – мішкувата й обвисла, а я б хотів, щоб і моя сиділа на мені так, як твоя на тобі!

Тигра зовсім не цікавили Сукіні клопоти, але йому стало приємно, що з ним радяться, і він відчув себе важливим і що він уже трошки голодний.

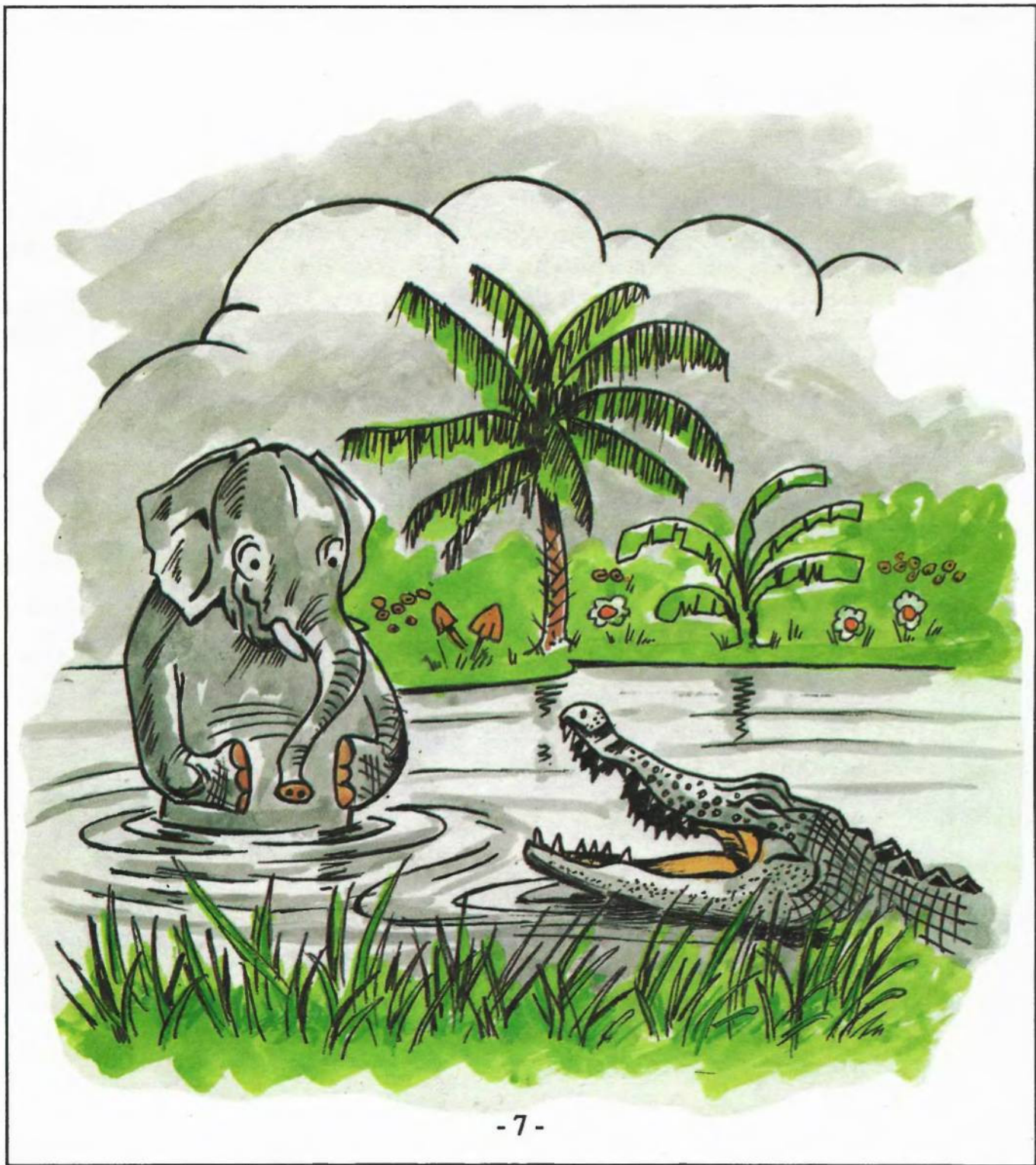
– Моя шкіра на мені завжди добре сидить, сказав тигр. – Можливо тому, що я багато займаюся гімнастикою... – додав він.

– Якщо тобі не подобається гімнастика, я з великою приємністю повідщипаю з тебе кілька зайвих фунтів твоєї шкіри!

– О, ні, дякую! Ні, дякую!, – вигукнув Сукі. – Я люблю гімнастику. Ось подивися!

І Сукі відбіг від тигра на віддаль, з якої тигр уже не міг його досягти.

Тоді він перекрутився в повітрі і покачався на спині. Він пройшовся на своїх задніх ногах і походив на передніх.

Коли Сукі помандрував до річки, щоб напиться води, він зустрів папугу. Папуга сміялася так дуже, як ніколи.

– Я пробував займатися гімнастикою, – сказав, зідхнувши, маленький слоник. – Тепер я вже й не знаю, що мені робити.

– Помочи себе у воді так, як крокодил, порадила, сміючися, папуга. – Можливо, твоя шкура збіжитьяся.

Сукі, важко ступаючи, зайшов у воду.

Та не встиг він намочити свою шкуру, як приплив величезний крокодил. Він, клацаючи лютими щелепами, пожадливо дивився на ніжні Сукіні вуха.

Маленький слон виліз на берег і дуже розчарований побіг геть.

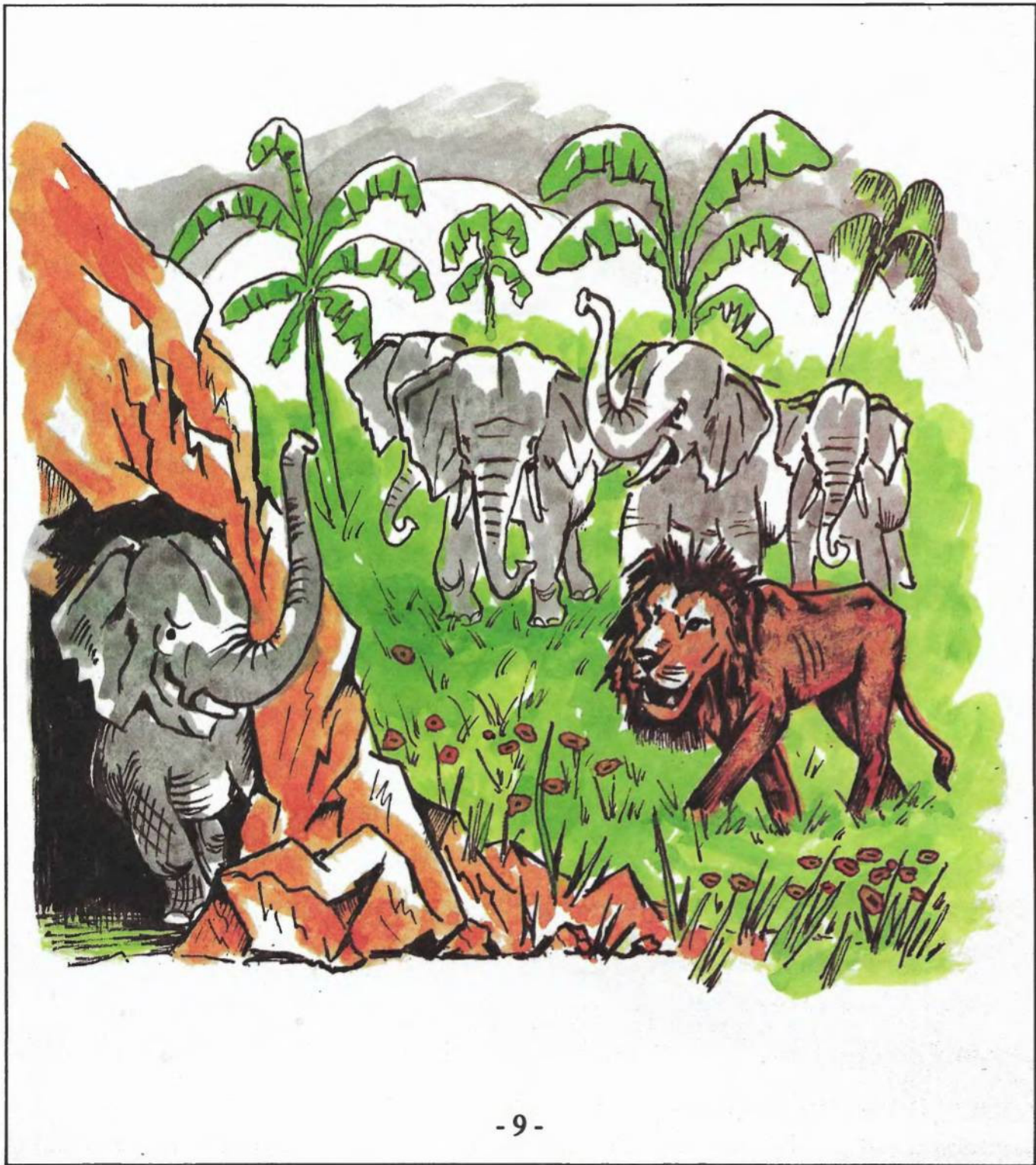
– Я краще заховуюся в темне місце, де моїх мішків, обвислостей, складок і зморшок не буде видно, – сказав він.

Він йшов і йшов, поки не знайшов темної печери. Тяжко зідхнувши, зайшов у неї і сів.

Раптом Сукі почув лютий рик, бурк і гаркіт. Він виглянув з печери й побачив, що йде лев.

– Я голодний! – заревів лев. – Я сьогодні ще нічого їв. Нічого їв, крім худої кістлявої антилопи, і маленької мавпи... , буйвола, але такого твердого! І дві черепахи. Але ж черепах не можна брати до уваги. Там немає що багато їсти між тими двома блюдцями, які вони носять замість одягу! Я голодний! Я тепер можу з'їсти навіть цілого слона!

І він почав брести прямо в напрямі печери, де заховався маленький слоник.

– Це вже мені й буде кінець – моїм обвисlostям, мішкам, зморшкам і всьому, – подумав Сукі і видав із хоботу, як йому здавалося, свій останній слонячий рев!

Та тільки він це зробив, джунглі враз наповнилися голосним, тріскотливим, жахливим тупотом. Це наближалося стадо величезних сірих поморщених слонів. І великий голодний лев, високо підстрибнувши, перекрутився в повітрі і побіг геть так швидко, як тільки міг.

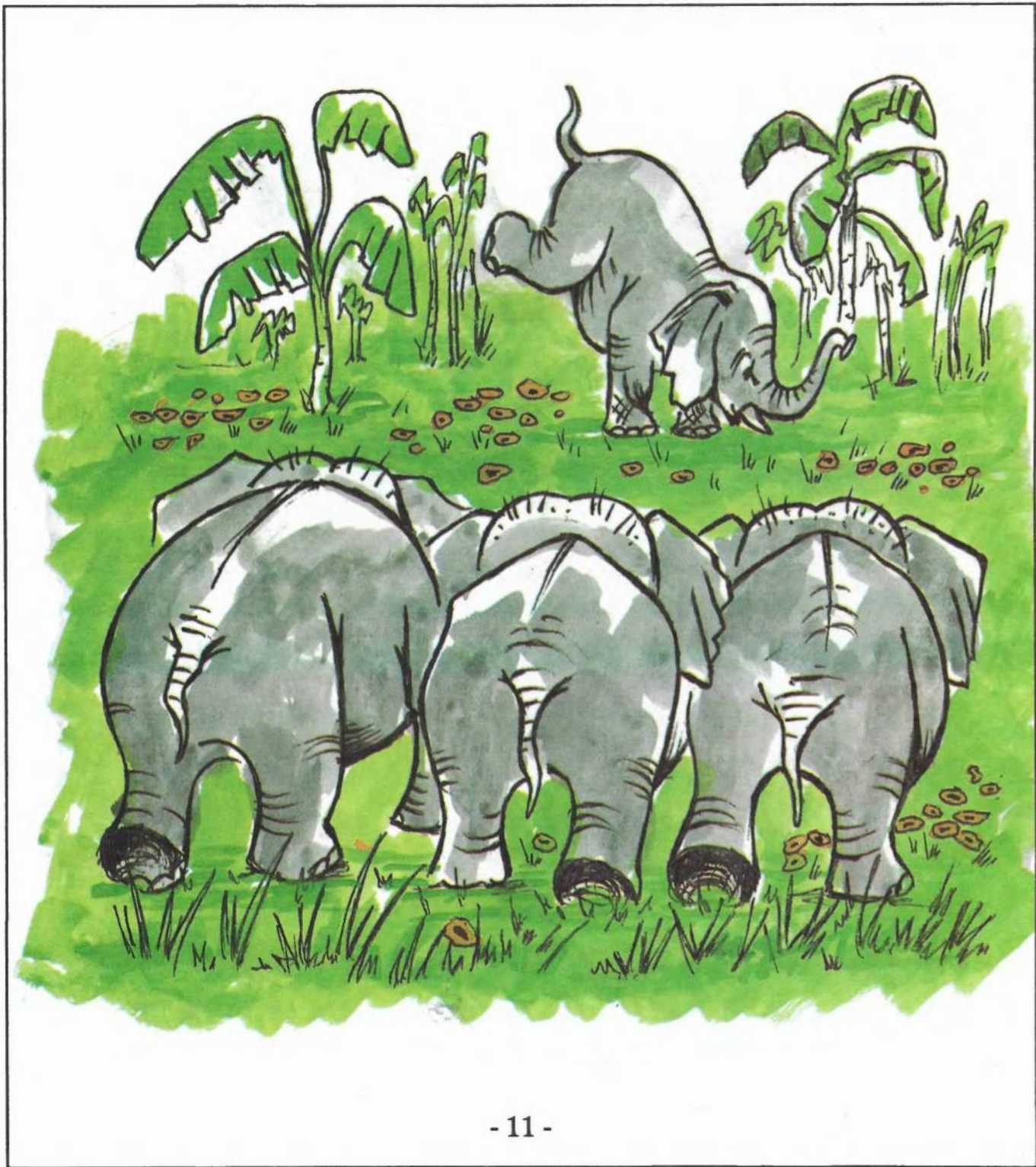
Сукі виглянув із печери і побачив, що великі слони йому всміхаються. І Сукі подумав, що вони були найпрекраснішими створіннями, яких він будь-коли бачив.

– Як би я хотів бути на вигляд точно таким, як ви, сказав він.

– Ти ж таким і є, – відповіли, посміхаючися, великі слони. – Ти цілковито першорядний маленький слоник!

Від почутого, Сукі відчув себе таким щасливим, що почав танцювати по джунглях – один-два-три-туп, а за ним усі ці великі відважні дружні слони.

Зухвала папуга дивилася, як вони танцювали. Але цього разу вона не сміялася, навіть сама до себе.

ВЕЛИКОДУШНИЙ ЛОСЬ ТІДВІК

На далекому північному березі озера Вінна-Банго живе величезний табун американських лосів, приблизно шістдесят чи й більше. Вони там ходять щасливою громадою і шукають ніжнього смачного моху, який лосі так люблять жувати.

Одного дня, вони полуднували на березі – просто проходжувалися собі й насолоджувалися своїм жваканням... /бо цього дня їхній мох був особливо смачний/. Раптом Тідвік, останній лось у табуні, побачив жука.

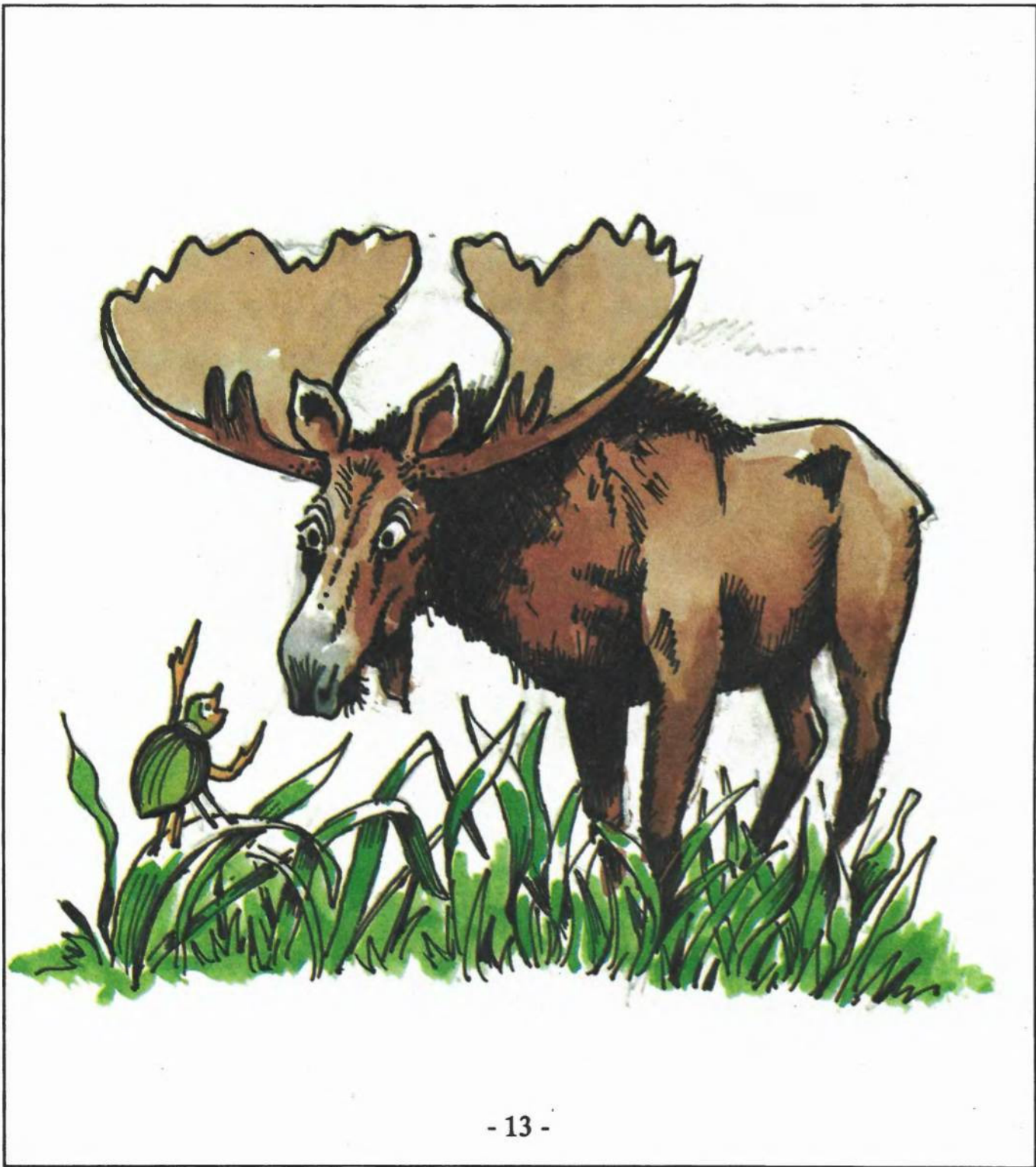
– Агов! – гукнув йому жук, – Така довга дорога і такий гарячий день! Чи ти нічого не мав би проти, якщо б я проїхав на твоїх рогах?

– Звичайно, ні! – усміхнувся великодушний лось Тідвік. Я буду щасливий, коли мої роги зможуть стати комусь у пригоді. На них є вільне місце і я радий ним поділитися. Будь моїм гостем! Я надіюся, що тобі там буде зручно!

Жук усівся на гарному містечку на розі і лось пішов далі шукати свого моху.

І так... Приблизно за годину, чи й трохи пізніше, жук почув скрип, а потім – тоненький голосок деревного павука, що проказав:

– Я кажу, що ти маєш добре місце! Цей лось, здається, дуже дружній, у нього така добра морда... Чи ти думаєш, що він мав би щось проти, коли б я також

заліз на його роги?..

– Стрибай! – засміявся жук. – Я думаю, що лось не заперечуватиме. Він з добродушних!

– Приймаю запрошення, з радістю і зворушенням, сказав павук і почав снувати павутину на правому розі лося.

Коли павук снував павутину, до його вух долетіла весела пісенька і він побачив, що мимо пролітав пташок. Пташок зупинився, пильно роздивився лося і процвірінкав: – Ох, ох, ох! Що за прекрасне місце, щоб побудуватися! Що за чудове місце, щоб мешкати! Я, відколи народився, завжди жив на деревах, а тут бачу щось нове! Чому не жити на розі! Якщо там є місця на двох, то вистачить його і на трьох!

– Тут досить місця! І воно безкоштовне!, – засміявся жук.

Тідвік зупинився. Що там за розмова? Гості захопили Тідвіка зненацька.

– Агов! – гукнув лось. – Що там відбувається вгорі?

– Просто будую собі гніздо, пане, відповів пташок і почав сіпати шерсть з голови бідного лося. Він вискуб рівно двісті чотири волосини!

– Не журися! – засміявся пташок. – У тебе завжди їх зможе вирости більше! – і він задрімав у гніздечку з м'якесеньких оленячих волосинок.

– Цей пташок із виду причеп, – пробурмотів Тідвік.
– Але тому, що я добрий хлопець, я дозволив йому відпочити на розі, бо ж господар понад усе має бути добрим до своїх гостей. А крім того, вже темніє, і цілком певно, що завтра всі вони підуть геть.

Та – о леле! Наступного дня ранішнє світло кинуло лосеві в очі найбільш небажане для нього видовище...

– Познайомся з моєю дружиною! – сказав пташок. – Я вчора одружився. І, можливо, дядько дружини також житиме з нами. Ти дуже добрий господар, і я знав, що ти погодишся...

І тоді дядько-дятел заходився свердлувати на розі лося!

Усі Тідвікові друзі-лосі вигукнули: – Позбудься отих своїх причеп!

– Я б це зробив, але не можу, – захлипав бідолашний Тідвік. – Вони ж мої гості!

– Добрі тобі гості! – відповіли лосі і понасуплювалися. – Якщо ці – твої гості, то ти не можеш бути з нами, бо ти не з нашої породи! – І вони повернулися до Тідвіка спинами й пішли геть.

Тепер великий, без друзів, лось ходив сам, з чотирма величезними дірами у своєму розі.

– Які чудові діри! – захоплено прошепотіла білка, помітивши їх.

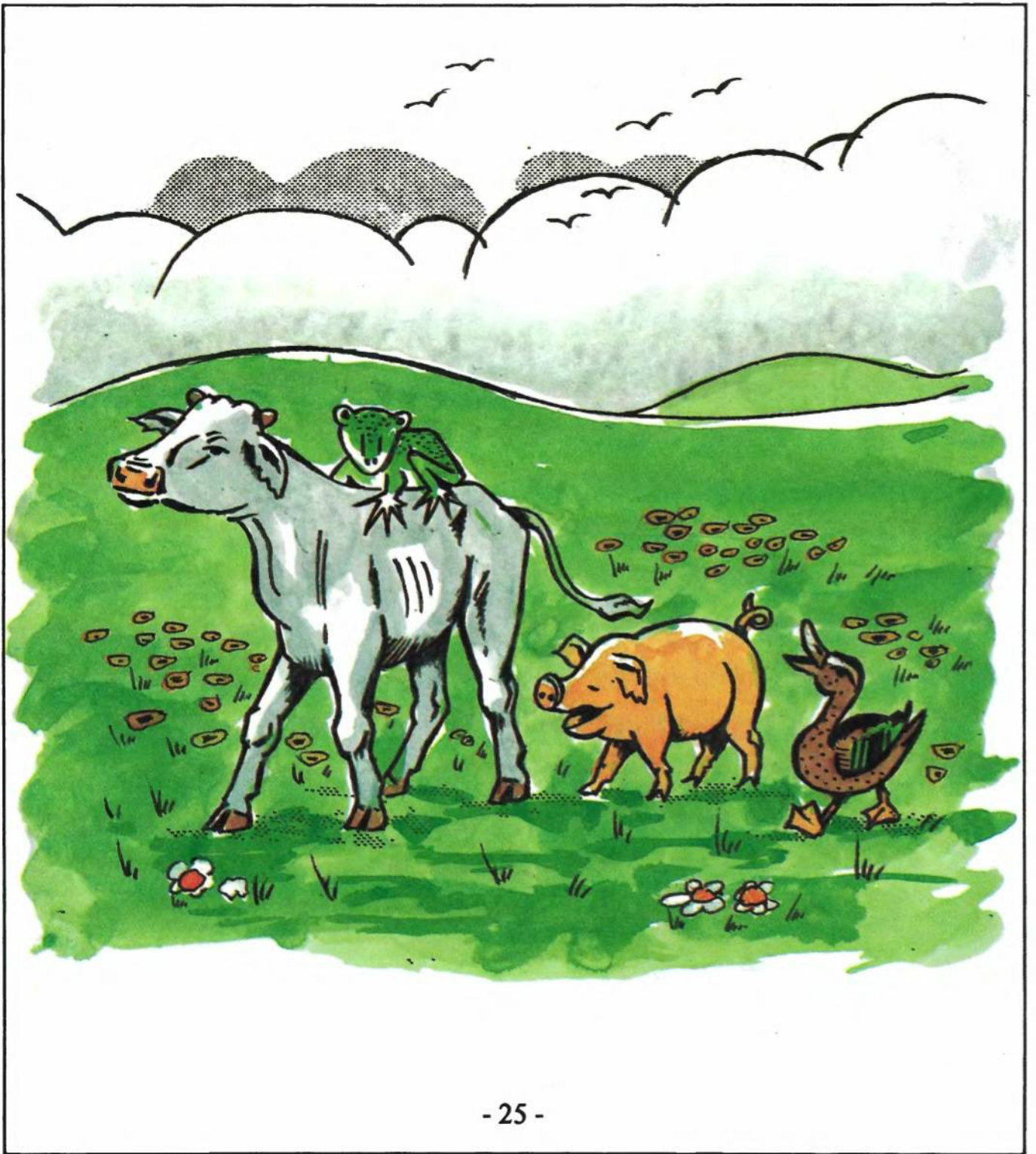
– Дуже зручні, щоб ховати горіхи! Гм! Чи ти не маєш нічого проти, щоб я їх оглянула?

– Вони твої! – вигукнув дятел. – Залазь у них! Цей добродушний лось утримує публічний готель! Неси свої горіхи! Приводь чоловіка! Приводь також дітей!

І вся білчина родина впереміжку пострибала на роги лося.

А невдовзі довідався бідолашний лось, що рись і черепаха там також уже живуть.

Що робити добродушному лосеві?

І вони йшли, і йшли, і йшли.

Коли дійшли до іншої гори, посідали, щоб відпочити. Вони були такі потомлені, що скоро поснули.

Уранці, як тільки вони прокинулися зі сонцем, були дуже голодні і зразу ж почали снідати. Але виявилось:

Трава не була смачніша.

Жуки не були хрумкіші.

Вода не була плюскітливіша.

Грязюка не була грязькіша.

Мед не був густіший.

Все, що казала корівка, виявилось неправдою. І їм усім стало дуже сумно.

– Подивіться, – мовила корівка, – ми не на тій горі.

Коли вони поглянули на ту гору, на яку вказала корівка, всі погодились, що та гора була зеленіша.

Отже, вони відразу вирушили в дорогу знову. І йшли, і йшли, і йшли. Вони йшли униз, униз, униз, доки не дійшли до підніжжя гори. Тоді – підіймалися вгору, вгору, вгору. Потім зупинилися. І що ви думаєте вони знайшли?

Вони опинилися вдома, на своїй власній горі. Тоді вони всі подивилися на корівку й заспівали:

Трава смачніша.

Жуки хрумкіші.

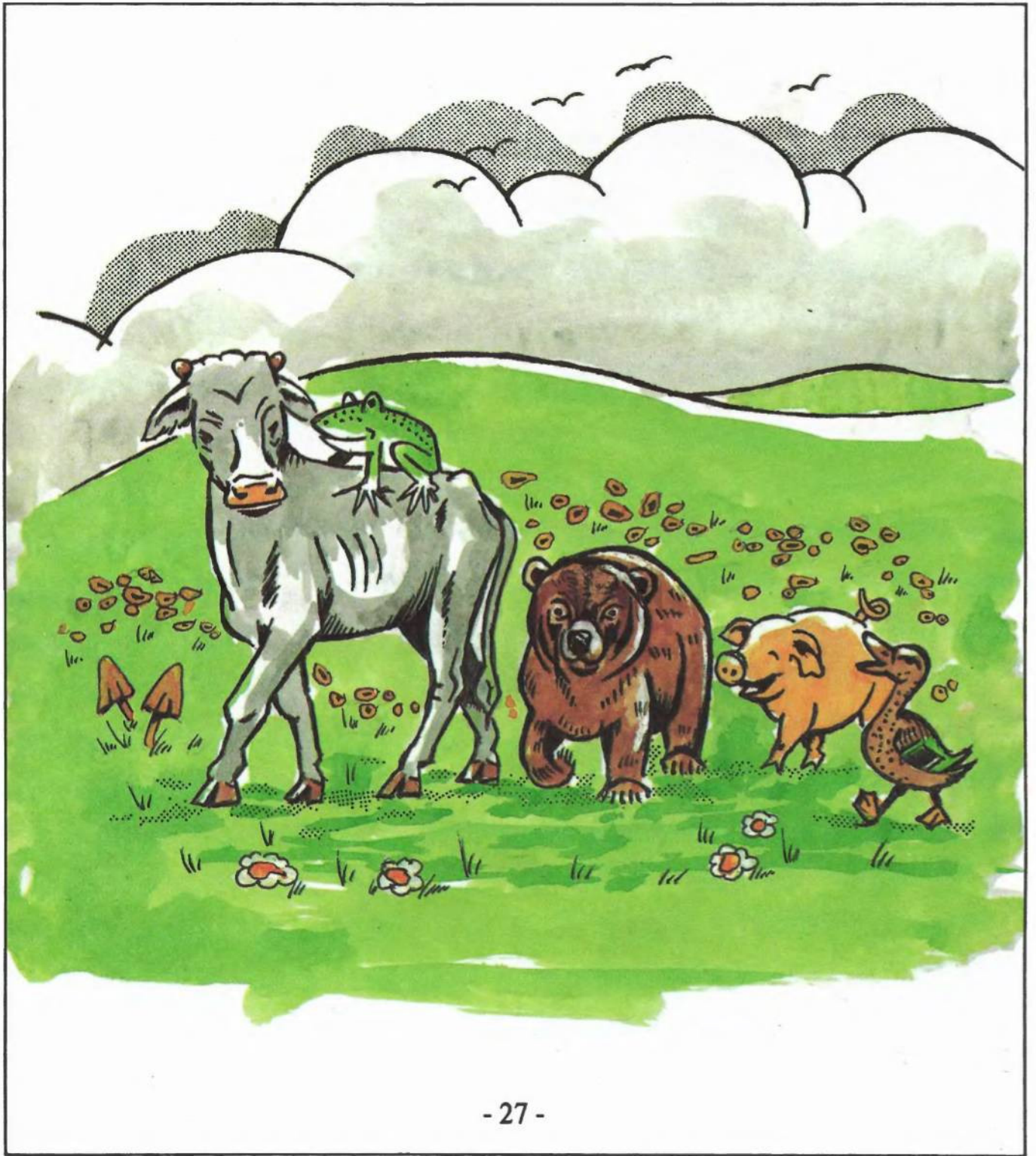
Вода плюскітливіша.

Грязюка грязькіша.

Мед густіший,

Отут, удома.

І вони сміялися, і сміялися, і сміялися.

✿ М. Бирк

ПУХНАСТИКІВ ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ

цей переклад присвячую Адріянчикові

Звали зайчика Пухнастик.
Ліс зашумно шелестів.
Пробудивсь маленький зайчик.
І у ліжку миттю сів.

Крикнув зайчик: – Я ще в хаті!
А минуло вже півдня!
Я не смію змарнувати
Ні хвилинки з цього дня!

Стриб – із ліжечка – і в двері,
Через кухню за поріг.
А там сонечко рожеве
Сяйвом падає до ніг.

Із грудей зайчати лине
Пісні радісний потік:
– Вчора був я ще дитина,
А мені сьогодні рік!

Зайчик я іще маленький,
Хоч за рік уже підріс,
Так що вже тепер саменький
Мандрувати можу в ліс.

В їжачишиній крамниці
Я куплю смачний пиріг
І шипучий полуничний
Пресмачний холодний сік.

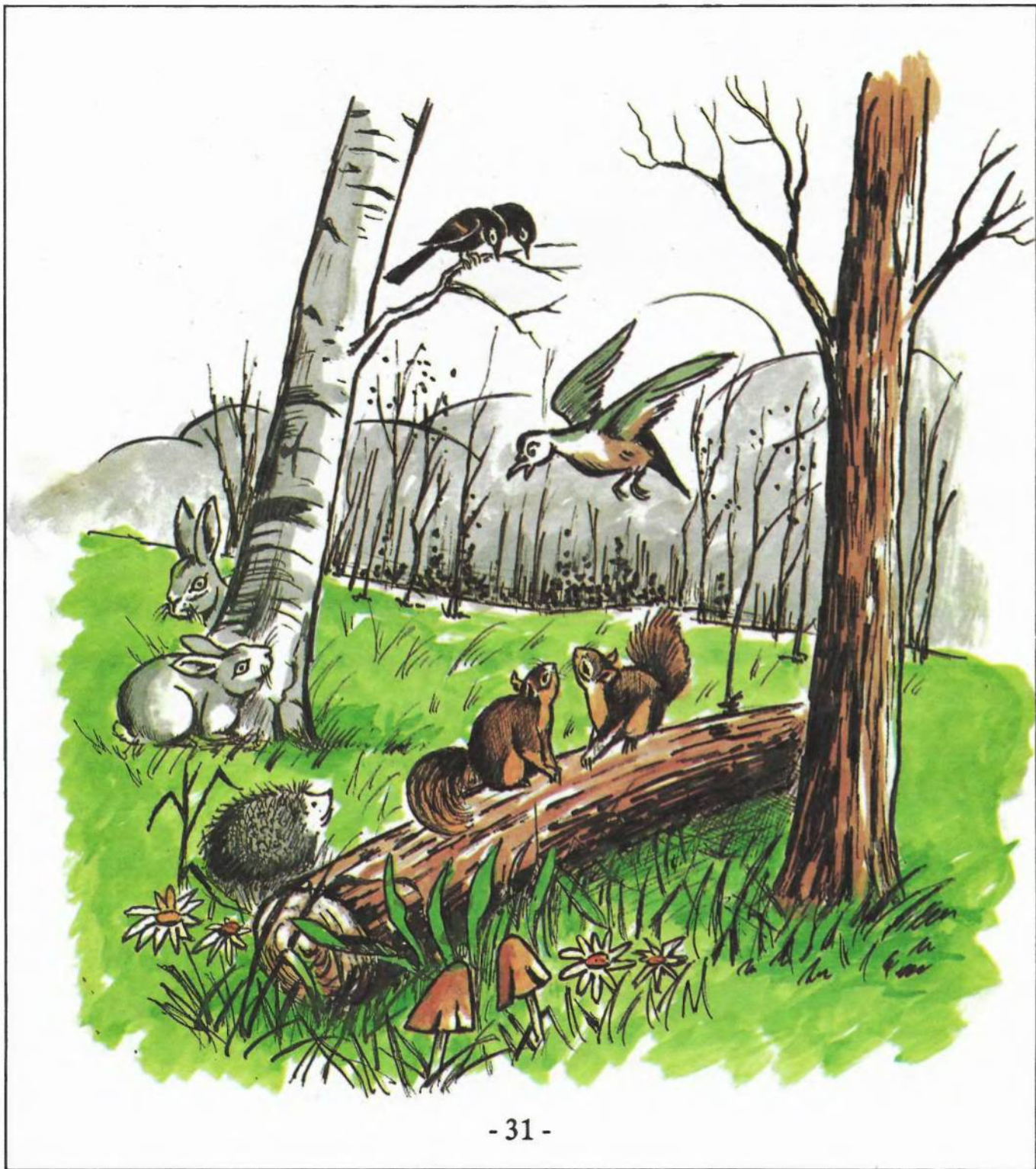
Між дерев розлоговітих
І пташок дзвінких пісень,
Бджіл й метеликів привітних,
Святкуватиму цей день.

Пісня зайчикова лине –
Почуття його ясні: –
Вчора був я ще дитина,
А сьогодні – рік мені!

Петрик – голуб світлосивий
На своїй сосні сидів,
Прислухаючись до співу,
Що між травами дзвенів.

– З Богом йди, – сказав, – звірятку, –
Серед радісних пісень.
Ой, забули ж ми, – в зайчатка
День народження в цей день!

Легкокрило світлосивий
Знявсь, по лісі залітав
І про день цей особливий
Всіх навколо сповіщав:

– Всі Пухнастикові друзі,
Попід вишеньку спішіть!
Про важливу справу, дуже,
Хочу з вами говорить!

З нірки вибігли зайчата –
Як Пухнастик всі на зріст –
Довгівушка, Білашийка,
Прудконіжки-Куцохвіст.

І дві білочки-сестрички –
Пишнохвоста і Фіть-Фіть –
З хати вискочили швидко
І до вишеньки – умить!

– Не спішіть, – гукає Шпильчик –
Їжачок, – Я щось скажу:
Віддихну одну хвилинку
І за вами побіжу!

Гайворон в одезі чорній
В лузі снідав у цей час:
– Що ж це, – думає, – сьогодні
Все біжить кудись у нас?

Голуб каже: – Я розважно
Вам думки свої подам:
Справу наглу і поважну
Треба вирішити нам.

У Пухнастика-сирітки
День народження в цей день.
Ми забули! Треба швидко
Промах справити оцей!

Голуб вмить почав пір'їнки
Висмикати з-під крила:
Щоб мітелочка в хатинці
У Пухнастика була.

Сіла бджілка на стеблинку –
Задзижчала: дзу, дзу, дзу:
Меду я йому краплинку
В подарунок принесу.

Каже дрізд: – А я зайчаті
Хату в зелень прикрашу,
Щоб було приємно в хаті.
І в цій справі я спішу!

Мушу я по це злітати.
На гніздечко поглядай.
Як заплачуть маленята –
колискову заспівай.

А дві білочки-сестрички –
Пишнохвоста і Фіть-Фіть –
До дупел майнули швидко:
Що там сховане лежить?

В одному – були горішки,
Трошки з вишень кісточок,
Кольористенькі пір'їнки
І два тузені шишок.

Пишнохвоста: – На намисто
Буде досить кісточок.
А пізніш, на їхнє місце,
Назбираю вишеньок.

Враз запхинькала сестричка
Пишнохвостої Фіть-Фіть:
– Лиш два жолуді й мотузка
У дуплі моїм лежить.

Їй сестричка: – поміркуєм...
На журбу тепер не час...
Ми скакалочку змайструєм
З жолудями на кінцях!

А зайчата: – Як же з нами...
Так... не мудрі ми... лиш от:
Є у нас розумна мама
І вона спече нам торт!

Шпильчик сам собі мудрує,
– Вже нова проблема ось...
Ще не знаю... ще не знаю...
Та придумаю я щось...

Враз їжаченя зраділо –
Бо пішла проблема пріч.
– Знаю! Треба лиш півмилі
Перебігти по цю річ!

Гострошпильчик, в цій хвилині,
Тихо вислизнув у ліс
І, у тіні крил грачиних,
Думку радісну поніс.

Бачить грак: в кутку тінистім
Їжачок спинився вмить.
За гілок розлогим листям –
Бачить – стіс колод лежить.

З них – найкращу – Гострошпильчик
Взяв у лапочку свою.
Каже: – Я прекрасний стільчик
Для Пухнастика зроблю!

Із колоди Гострошпильчик
Обгризати став сучки,
Щоб Пухнастиковий стільчик
Був і зграбний і гладкий.

– Вже готовий! – крикнув Шпильчик. –
Поки я його віддам,
Сяду я тепер на стільчик
І посиджу трошки сам.

Затвердий мені, неначе, –
Каже Шпильчик, – стільчик мій.
Але думка теж щось значить!
І цей стільчик чарівний!

Ми щасливі, що є Шпильчик! –
Кракнув грак, – Так всім скажу!
Я Пухнастикові стільчик
В подарунок пом'якшу!

– Прошу! – вигукнув шпильчастий, –
Це не в галузі моїй.
Знаю, втішиться Пухнастик
Подушчиночці твоїй!

Як Пухнастик повернувся
Пообіді у свій дім,
Думав: – Я ще не проснувся,
Бачу сон у сні моїм.

Аромат весняний ллється.
Всюди квіти запахні.
До Пухнастика сміється
Сонце в кожному вікні.

І висить малий пакетик
На прикрасі із гілок.
В нім – намистечко й браслетик
Із вишневих кісточок.

В кухні, під вікном, гарненький –
Прегарнесенький стілець.
Ще й подушечка м'якенька
З моху, пуху і пірець.

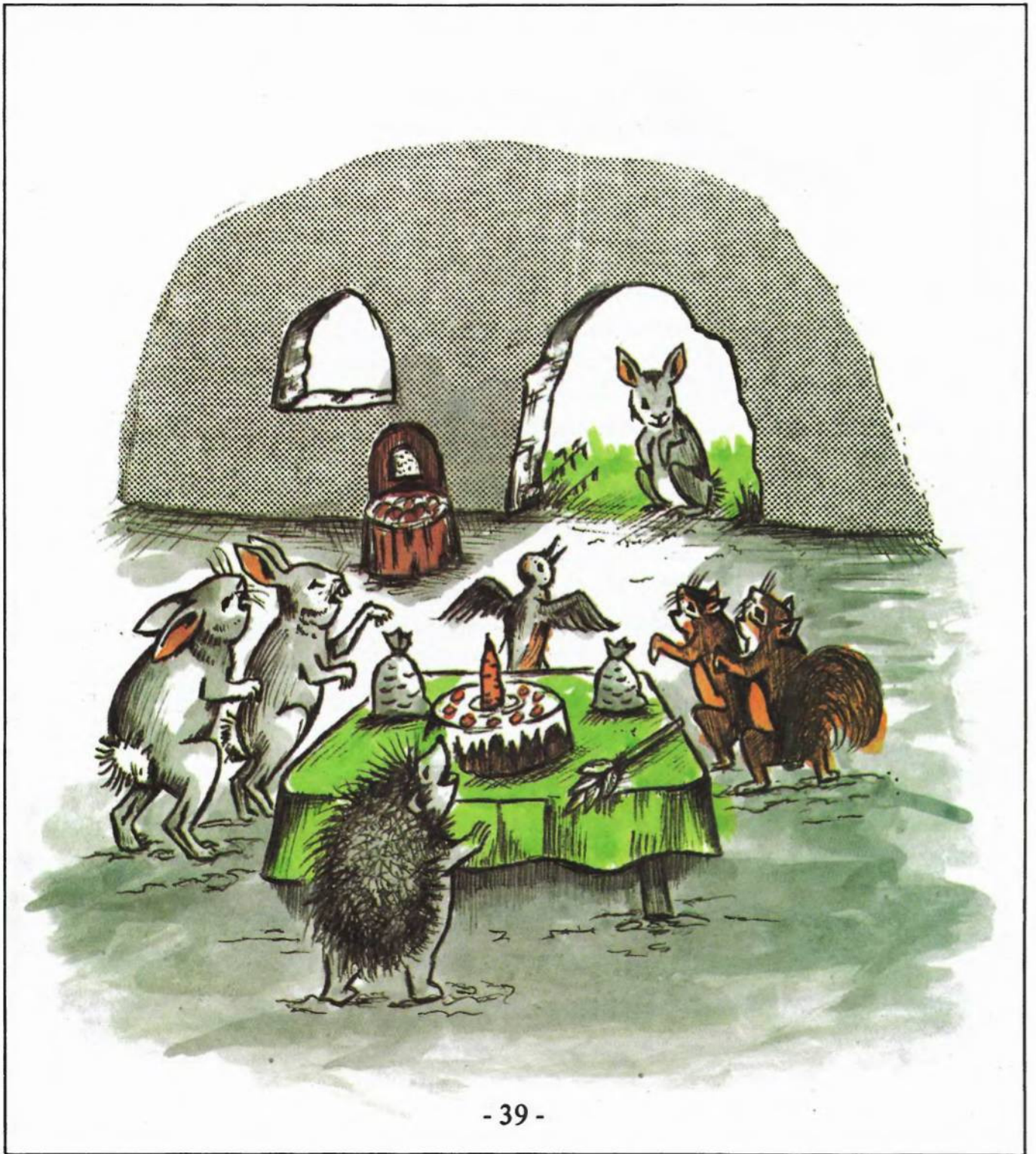
На столі, посередині,
Тортик – мрія чарівна!
А на тортіку – морквина,
Пресвіженька, пресмачна.

У вечірньому промінні
Золотів осяйно мед,
Наче скарб дорогоцінний, –
Зайченяті на десерт.

А мітелочки такої,
Як з пір'їнок голуб склав,
У житті своїм ніколи
Ще Пухнастик не стрічав.

– Як до речі! – Обмітати
Пил з прикрас із качанів!
О! Скакалочка – стрибати! –
Це ж найбільше я хотів!

Зайчик два кінці скакалки
У пухнасті лапки взяв
І радесенький із хатки:
Скік, скік, скік – і поскакав!

Раптом чує сміх зайчатко.
Що це? Зайчик зупинивсь.
Повернувсь й гукає в хатку:
Хто у хатці? Озовись!

Та в його хатинці гожі
Ніби стало ще тихіш.
Зайчик думає: – А може,
Це лиш сон й нічого більш.

Це мені здалося просто.
Сміху зовсім не було.
Тільки – чий пухнастий хвостик
Заховався під столом?

– Ох, Пухнастик дивувався:
Хатка повна див моя!
Хто у ній це заховався? –
Подивитись хочу я!

Друзі враз повибігали
В хаті з кожного кута
І зайчаті заспівали
Грімко: Многії Літа!!!

ІНШІ КНИЖКИ АВТОРА

Івасик і його абетка, дит. кн., ОПЛДМ, Торонто, 1974

Новоталалаївські рефлексії, оповідання, СЛОВО,
Торонто, 1976

Півникова пригода, дит. кн., ОПЛДМ, Торонто, 1981

Вічний проростень, поезії, СЛОВО, Торонто, 1981

У сьйві променів, поезії, СЛОВО, Торонто, 1984

Казка з березового лісу, дит. кн., перекл. з англ.,
УКРАЇНСЬКА КНИЖКА, Торонто, 1988

Великодушний олень, перекл. з англ., скл. перекладач із
фотокопій із журналу "Соняшник", но. 1-2, Київ, Україна,
1994, Торонто, 1994